HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מתני' כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן. שהיה להם מום קבוע והקדישן להמכר ולהניח מדמיהם קרבן למזבח: **חייבין בבכורה.** לאחר פדיונן אם ילדו: **ובמתנות.** זרוע לחייה וקיבה כחולין גמורין: **ויוצאין לחולין.** בפדיונן לגמרי ליגזז וליעבד כחולין גרידי משום דמעיקרא לא חיילא עלייהו קדושה ממורה: **והשוחטן בחוץ פטור.** אפי' קודם פדיון לאפי' הוי מומן קל כגון לוקין שבעין ללגבי קדשים מיפייג השוחטן בחוץ הכא פטור משום ללא מלה עליהן ממחילה קדושה כל כך: **ואין עושין תמורה.** מפרש בגמ' [ע"כ]: **ואם מתו.** קודם פדיונן יפדו להחליון לכלכיס למין קדושתן תמורה ותו קמ"ל דאגרעי משאר קדשים שאין נפדין אלא מין שיוכלו לעמוד בפני הכהן בשעת הערכתן דכתיב (ויקרא כז) והעמיד (הכהן) את הבהמה וגו' והדר והעריך (לותה) הכהן וגו': **חוץ מן הבכור והמעשר.** שאפילו בזמן חלה עליהן קדושה תמורה דבכור רחם מקדשו ומעשר כתיב (שם) לא יפדה אין טוב ולא רע למשמע אין אם אין בעל מום קדום טוב אם רע בעל מום: **מום עובר.** כמאן דליתיה דמי וחלה עליהן קדושה: **פטור מן הבכורה.** מפרש בגמרא [טו.]: **ואין יולאין כו'.** שאפי' לאחר פדיון אסורין (בהנאה) בגיזה ועבודה כדמפרש בגמרא [שם]: **ולדן וחלבן אסור כו'.** מפרש בגמרא [טו.]: כשנתעברו קודם פדיון וילדו לאחר פדיון: **והשוחטן בחוץ.** קודם פדיון: **חייב.** כרת. ובגמרא [טז.] מפרש בדוקין שבעין דלחוץ הן לפניס וחלבין דרכי עקיבת לאחר אם עלו לא ילדו אבל בשאר מומין לא לאחר שחייבין בעיני כהן (דף סג:) הלחו להלן מועד חייבין עליו מי לא לא: **יקברו.** ואין נפדין דבעי העמדה והערכה: **גמ' טעמא דנפדין.** מריבא קרי: **קדושת דמים.** פטורה מן הבכורה בקדושת הגוף דמפרש לקמן [טו.] מקראי דפטורה מבכורה וממעות: **קדשי בדק הבית כו'.** והני בקדשי בדק הבית דמו דסם עלמן לא הוקדשו מתחילה אלא לדמיהן: **לא.** תפייעיה ממתניתין דקדושת דמים למזבח הוא דהוקדשו לשם כן שיהיו הדמים קריבין למזבח: **והתם הוא דאמר בגיזה ועבודה משום דמיחלפא בקדושת הגוף למזבח: הא.** ולדות שנולדו לפני פדיון מחוץ בהנאה בלא פדייה ומיקרב לא קרבי דמכח קדושה דמויה אתו לאחר הוקדשה למזבח: נפדין

מתני' [ע] כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו [א] חייבין בבכורה [ב] ובמתנות [ג] ויוצאין לחולין ליגזז וליעבד [ד] ולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן והשוחטן בחוץ פטור [ה] ואין עושין תמורה [ו] ואם מתו יפדו [ז] חוץ מן הבכור ומן המעשר [ח] וכל שקדם [ט] הקדשן את מומן או מום עובר להקדשן ולאחר מכאן נולד להן מום קבוע [י] (להקדשן) ונפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות ואינן יוצאין לחולין ליגזז וליעבד [יא] ולדן וחלבן אסור לאחר פדיונן [יב] והשוחטן בחוץ חייב [יג] ועושין תמורה ואם מתו יקברו: **גמ'** טעמא דנפדו הא לא נפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות [יד] קדושת דמים מדחה מן הבכורה ומן המתנות: ויוצאין לחולין וכו': טעמא דנפדו הא לא נפדו אסירי בגיזה ועבודה [טו] מסייע ליה לרבי [טז] אליעזר דאמר [יז] קדשי בדק הבית אסורין בגיזה ועבודה אמרי לא קדושת דמים למזבח הוא דמיחלפא בקדושת הגוף למזבח אזרו בהו רבנן אבל קדשי בדק הבית לא: ולדן וחלבן מותר כו': היכי דמי אילימא דאיעבר ואתיליד לאחר פדיונן פשיטא חולין נינהו אלא דאיעבר לפני פדיונן ואתיליד לאחר פדיונן הא לפני פדיונן אסירי

נפדין

ואע"ג כרים לקים סבירא לי שמע מינה דרב חסא גופיה כשהיה חומר ממחלה מסיכה מינו קונה לו משום דסבר לה כרים לקים לעולם ולהקשות מהסיא דדבר תורה מעות קונות [יח] לעולם לעמיתך ולעובד כוכבים בכסף ולענין חונתה לעמיתך כמאן דאמר גזל הכנעני אסור למאן דאמר גזל הכנעני מותר לא מיבעיא כדאמרינן לעיל ואף על גב דאמרינן בהזהב (ב"מ דף מח.) קרא ומתני' מסייע לרים לקים היינו לכתחילה אבל אפשר לשנויי לקרא שפיר אליבא דרבי יוחנן ומתני' דנתנה לגבן מעל הוה מוקמי ליה ר' יוחנן בגבן עובד כוכבים והיינו דנתנה לספר ביתרא ולכך מעל ע"ג דלא משך ממעות קונות ול"ת ומאי סייעתא לרים לקים הא מיהו מוקי לה דנתנה לספר בספר עובד כוכבים הכי נמי מצי לתוקומי הסיא דבגן בעובד כוכבים ותו"ת קדושת דמים מדחה מן הבכורה ומן המתנות: ויוצאין לחולין וכו': טעמא דנפדו הא לא נפדו אסירי בגיזה ועבודה מסייע ליה לרבי אליעזר דאמר קדשי בדק הבית אסורין בגיזה ועבודה אמרי לא קדושת דמים למזבח הוא דמיחלפא בקדושת הגוף למזבח אזרו בהו רבנן אבל קדשי בדק הבית לא: ולדן וחלבן מותר כו': היכי דמי אילימא דאיעבר ואתיליד לאחר פדיונן פשיטא חולין נינהו אלא דאיעבר לפני פדיונן ואתיליד לאחר פדיונן הא לפני פדיונן אסירי

נפדין

מוסף רש"י

כל הקדשים שקדם מום קבוע כו'. ולא פירש כל מעשה זו בחולין קל ע"ש בתוכו. **קדושת דמים מדחה מן הבכורה.** דלאין קדושה מלה על קדושה (חולין קל).

שיטה מקובצת

א) ואם מתו יפדו. דכיון דאין בהם אלא קדושת דמים שמתו פודין אותם להאכילן לכלבים ושקשה לר"י מהא דאמרינן בפ' כל שעה האוכל חמץ של הקדש בשוגג מעל וי"א לא מעל ומפרש התם דפליגי באם פודין את הקדשים להאכילן לכלבים אלמא אפי' בקדושת דמים איכא מ"ד התם אין פודין הקדש להאכילן לכלבים ואומרים דס"ל לכ"ע דמדאורייתא פודין הקדשים להאכילן לכלבים כדקתני הכא אם מתו יפדו אבל מדרבנן איכא פלוגתא דאיכא מ"ד אין פודין אעפ"י שיש בהם קדושת דמים: **ב)** והשוחטן בחוץ חייב כרת. וא"ת אמאי חייב משום שוחט קדשים בחוץ והא קרינן ביה ראוי לפתח אהל מועד וליכא ואור"י דמירתי בדוקין שבעין ואליבא דר"ש. תוס' חיצוניות: **ג)** קדשי בדק הבית אסורין בגיזה ועבודה. וא"ת פשיטא כיון דקדושין הן וי"ל שאפי' קנה הגיזה והעבודה מן הקדש ועוד שמעתי ממה"ש דמירי דלית בה שוה פרוטה ואין איסור הנאה בהקדש פחות משוה פרוטה. תוס' חיצוניות: **ד)** דדבר תורה מעות קונות דלעולם וכו' דרב אשי אית ליה שפיר דר"י מעות קונות וסבר דלעמיתך ולעובד כוכבים בכסף ולעמיתך דריש לענין אונאה כדקאמר לעיל. הרא"ש ז"ל:

ג א מיי' פ"ה מהלכות בכורות הלכה ח:
ד ב מיי' פ"ע מהלכות בכורים הלכה ב:
ה ג מיי' פ"ל מהלכות מעילה הלכה ט:
ו [מיי' פ"ל מהלכות מעילה הלכה ט:
ז [מיי' פ"ל מהלכות מזבח הלכה יח]:
ח ה מיי' פ"ל מהלכות תמורה הלכה יג:
ט ו מיי' פ"ל מהלכות איסורי מזבח הלכה יח:
י ז מיי' פ"ל מהלכות מעילה הלכה ט:
יא ח מיי' פ"ה מהלכות בכורות הלכה ח:
יב ט [מיי' פ"ל מהל' איסורי מזבח הלכה יח]:
יג י [מיי' פ"ג מהל' תמורה הל' ז]:
יד כ מיי' פ"ל מהלכות בכורות הלכה ס:

מסורת הש"ס

ע) חולין קל. תמורה י: לג:. **פ)** חולין סה. ג) [קונות וכן במשנה שבמשניות ליתא גם בחולין קל. ליתא], **ד)** [תמורה לג:]. **ה)** [לקמן כה. חולין קלה.], **ו)** ל"ל אינו, **ז)** ק"ק מ"ז, **ח)** ל"ל הכי, **ט)** [ועי' תוס' ממחו לו. ד"ה למר רבה], **י)** ליכא הכא ל"ק, **כ)** [ל"ל ד"ה למר רבה], **ל)** ועי' תוס' ד"ה ואם מתו], **מ)** [בב"מ שם ליתא כמוכיח], **נ)** ומפקר דלרים לעמיתך ולעובד כוכבים בכסף ולעמיתך ל"ק, **ס)** שיך לקף יג:, **ע)** דומיא דיבהמ"ל ל"ק, **פ)** לגמי ל"ק, **צ)** ע"ש שיך לעיל, **ק)** [ל"ל בגיזת מילתא טפי שביק תמיס ומקדש בעלי מומין הגה"ה],

הגהות הב"ח

(ע) רש"י ד"ה והשוחטן בחוץ כו' כמפקת דבחיים דף קיב:

רבינו גרשום

ונפדו חייבים בבכורה ומתנות. הזרוע והלחיים והקבה דכיון דמום קדם להקדש ונפדו כחולין דמו: ויוצאין לחולין להיגזז וליעבד. אע"ג דשאר פסולי המוקדשין אסירי בגיזה ועבודה כיון דמום קדם להקדש מותרין: וולדן וחלבן מותר לאחר פדיונן. להכי [מותר] הנאתו לאחר פדיונן דאע"ג דאיעבר לפני פדיונן כיון דיליד לאחר פדיונן מותר בלא פדייה: והשוחטן בחוץ. חוץ לעזרה: ואין עושין תמורה. אפי' קודם פדיונן: חוץ מן הבכור והמעשר. דאע"ג דקבע דם) [נ"ל דקדם] מום קבוע להקדישן והמתנות משום דקדושתן באה מאיליה והוו קדושת הגוף. ואי אמרת בכור היאך יוכל לקדם מום להקדישו והלא קדושתו מרחם כגון שהומם במעי אמו קודם שיקדשו יצאת הרחם: קדושת דמים מדחה מן הבכורה ומן המתנות. דכיון דקדם מום קבוע להקדישן ההוא הקדש לא הוי אלא קדושת דמים שימכרו ויביא בדמיהן קדשים. ואפי' הכי אי לא מפדו פטורין מן הבכורה ומן המתנות: קדשי בדק הבית. קדושת דמים נינהו שימכרו לצורך תיקון בדק הבית: אסירי בגיזה ועבודה. קודם פדיונן: אמרי לא. מיהא לא מסייעא ליה לר' אליעזר דהיינו טעמא דתנא דמתני' דאסר להו בגיזה ועבודה כי לא נפדו משום דהני שהוקדשו במומן קדושת דמים למזבח הוא שימכרו ויביאו מדמיהן קדשים תמימין למזבח ואי שרית להו בגיזה ועבודה אתי לאחלופי למישרי בקדושת המזבח. קדשי בדק הבית דלא הוו קדושת דמים למזבח דליכא לאיחלופי בהו לא גזרו בהו רבנן דליהוו אסירי בגיזה ועבודה ומיהא לא מסייעא ליה: הא לפני. דאיעבר ואתיליד קודם פדיונן אסירי אותן וולדות בלא פדיון:

קדושת דמים מדחה מן הבכורה ומן המתנות. פי' הקונטרס קדושת דמים פוטרת מן הבכורה בקדושת הגוף למזבח כדמפרש לקמן מקראי דפוטרת מן הבכורה ומן המתנות וקשה לפי' דהתם פטורין מפני שהן קדושת דמים ולקמן גבי יוסף בן שמעי' (דף סג:) הלחו להלן גלח נפדו גלח היינו טעמא בקדושת דמים משום דכתיב (במדבר ג) גבי בכור ישראל ובמתנות כתיב (דברים יח) מלת העם: הקדש